

Rasa Darbutaitė

Eksplikuoti – paaiškinti, patikslinti ar ...? „Eksplikavimo“ apibrėžties beiėškant...

Vertimo teoretikai skirtingai apibrėžia eksplikavimo (angl. explicitation) reiškinį. Vieniems (Blum-Kulka 1986) eksplikavimas susijęs su informacijos pertekliumi, kiti (Dimitrova 1993) jį sieja su informacijos pridėjimu, treti (Klaudy, Károly 2005) – su konkretizavimu. Kai kurie mokslininkai (Séguinot 1988, Kamenická 2007) pateikia platesnį eksplikavimo suvokimą ir nesutapatina jo su vienu iš pirmiau minėtų reiškinių, tačiau kol kas nėra vieningos nuomonės dėl šio reiškinio turinio. Be to, mokslinėje literatūroje apie eksplikavimą dažniausiai diskutuojama kalbant apie vertimą raštu. Ar vertime žodžiu eksplikavimas turėtų būti suprantamas kitaip? Ar įmanoma viena šio reiškinio apibrėžtis, tinkama tiek vertimui raštu, tiek žodžiu? Jei taip, kokiais kriterijais reiktų remtis ją sudarant? Jei ne, dėl kokių priežasčių vienoda apibrėžtis neįmanoma? Pranešime siekiama pateikti skirtingas eksplikavimo apibrėžtis ir atkreipti dėmesį į jo specifiką sinchroniniame vertime atsižvelgiant į įvairių mokslininkų išskirtus įvairius jo bruožus. Eksplikavimo atvejai iliustruojami sinchroninio vertimo iš vokiečių kalbos į lietuvių kalbą pavyzdžiais.